

Bron: SleutelStad Leiden, 10 september 2021, door [Roeland van Wely](#)

Edwin Poels als Orpheus kijkt naar het koor. (Foto: Rachel Bakkum).

Key2Singing viert jubileum met opera Orpheus

De Leidse stichting Key2Singing brengt met haar tienjarige jubileum een ode aan de kracht van zingen met een uitvoering van de opera Orpheus. De opera vertelt het verhaal van de zanger Orpheus die zijn overleden bruid Euridice gaat terughalen uit de onderwereld.

De Leidse Margot Kalse heeft de artistieke leiding over het amateurgezelschap. Afgelopen zaterdag was de succesvolle première in Wassenaar. Op zaterdag 18 september is de opera in de Leidse Schouwburg te zien.

De Leidse stichting Key2Singing organiseert projecten met zang. Amateurzangers krijgen er de kans om ervaring op te doen. Voor het tienjarig jubileum heeft het gezelschap gekozen voor het verhaal van Orpheus. Orpheus was in de Griekse mythologie een legendarische muzikant. Na de dood van zijn bruid Euridice probeert de zanger zijn geliefde terug te halen uit de onderwereld. Dat lukt, maar Orpheus krijgt wel een voorwaarde opgelegd. De zanger mag bij zijn terugkeer naar de bovenwereld niet achterom kijken. Orpheus doet dat uiteindelijk toch waardoor zijn geliefde voor een tweede keer sterft.

De opera's

Na de dood van Orpheus veranderde de Griekse oppergod Zeus het instrument van de zanger, de lier, tot het sterrenbeeld Lier. Het verhaal van Orpheus is dan ook het verhaal over de kracht van zang en muziek. Daarom zijn er veel opera's over gemaakt. Artistiek leider van Key2Singing Margot Kalse heeft gekozen voor de opera 'De reis naar de onderwereld van

Orpheus' van de Franse componist Marc-Antoine Charpentier. Deze opera vertelt het verhaal van Orpheus en Euridice maar voor een deel. Om het verhaal compleet te maken, worden ook het begin van de opera Orpheus van de Italiaan Claudio Monteverdi en het einde van de opera Orpheus van de Italiaan Luigi Rossi opgevoerd.

“De opera van de Fransman Charpentier is goed uitvoerbaar voor een amateurgezelschap”, legt Kalse uit. “Het is bovendien mooie muziek. Alleen eindigt Charpentier zijn opera op het moment dat Orpheus Euridice terugkrijgt. Ik vond dat niet bevredigend. Toen heb ik gezocht naar een stuk in een vergelijkbare stijl om ook het einde van het verhaal te vertellen. Ik kwam uit op de opera van Rossi. Het aardige van deze opera is dat het voor het eerst in Frankrijk is uitgevoerd en een Franse danssuite bevat. Een Franse opera afsluiten met een Italiaanse leek me scheef. Ik heb daarom het begin van Monteverdi's opera toegevoegd. De personificatie van de muziek, La Musica, komt in de proloog van deze opera naar beneden van de berg Parnassus en zegt: “Ik kom het verhaal vertellen van Orpheus.” De drie opera's vormen samen een mooi drieluik.”

Tegenslagen

De regisseur van de opera is Bart Vieveen. Hij was eerder rector bij het Stedelijk gymnasium in Leiden. Daarvoor was hij werkzaam voor het Ro-theater. “Dit project was heel lastig”, zegt hij. “We konden door de coronamaatregelen niet fysiek met elkaar repeteren. En het is ondoenlijk om online te regisseren. We voeren bovendien drie verschillende opera's op in twee verschillende talen. Ik wilde daar weer een eenheid van maken. In overleg met Margot Kalse heb ik toen een concept bedacht, dat we op korte termijn konden realiseren. We hebben gekozen voor abstracte vormgeving. Het zorgt voor meer eenheid en het is relatief makkelijk in te studeren. Het belangrijkste decorstuk zijn de stoelen. Ze symboliseren de omgeving waarin het verhaal zich afspeelt. Hoe ontdekt de kijker snel.”

Vanwege de coronamaatregelen moesten de zangers, het koor, het orkest en de danseressen afgelopen maanden gescheiden oefenen. Er werd provisorisch gerepeteerd in de buitenlucht en via zoom. Het theater Warenar in Wassenaar bood het gezelschap de zondag voor de première voor het eerst de ruimte om samen te komen. “Het tienjarig jubileum moest vorig jaar vanwege het coronavirus worden uitgesteld. In het begin baal je, maar het is niet anders,” aldus artistiek leider Kalse. “Het is niet helemaal een verloren jaar geweest. De zangers kennen hun noten. Het is alles samenbrengen wat in korte tijd moet. Twee violisten hebben vanwege de coronamaatregelen hier in Wassenaar en in Leiden op het laatste moment afgezegd. Je moet dan snel vervanging zoeken. Dat soort dingen heb ik niet eerder meegemaakt.”

De première

Afgelopen zaterdag was in Wassenaar de première. Bij de voorafgaande repetitie op dinsdag ging het een en ander nog mis. Zo vergaten sommige zangers tijdens een scène de hand op het hart te leggen. En liet het volume van de zang nog te wensen over. Het gros van de problemen was zaterdag tijdens de première opgelost. In het begin leek het orkest en koor weliswaar kort het samenspel kwijt te zijn, maar in grote lijnen stond de opera-uitvoering van Orpheus. De kleine oneffenheden vielen weg in het groter geheel.

Proserpina overtuigt Pluto. (Foto: Rachel Bakkum).

De uitvoering van de tweede akte van Charpentier is ongetwijfeld het hoogtepunt van de opera-uitvoering. De scene waarin Orpheus gezongen door Edwin Poels probeert de god van de onderwereld Pluto te overtuigen om zijn Euridice terug te geven, ontroert. Dat komt mede door de zangkwaliteiten van Shannon Brink. Ze neemt de rol van Proserpina, de vrouw van Pluto, voor haar rekening. Proserpina weet haar man Pluto zingend te overtuigen om Euridice te laten gaan. Lovenswaardig is ook het optreden van de danseressen van yoga- en dansstudio Tribes. Ze spelen de rol van spoken en dansen tussen de zangers door.

Het is niet makkelijk om in Nederland een opera te maken. In ons land ontbreekt een operacultuur. De gemiddelde Leidenaar kent het niet. De ambitie van Margot Kalse om deze opera desondanks te realiseren in de Sleutelstad en het overwinnen van de coronagerelateerde problemen siert haar en haar gezelschap van zangers. De opera-uitvoering doet het tienjarig jubileum van Key2Singing eer aan. De Stichting vormt samen met zoveel andere muziekverenigingen van amateurs een belangrijke culturele fundering voor onze samenleving.

Op zaterdag 18 september om 20.15 is de opera Orpheus de kracht van zingen te zien in de [Leidse Schouwburg](#). De opera is mooi gemaakt, de muziek is goed en de danseressen fladderen dapper over het podium.

De danseressen van Tribes. (Foto: Rachel Bakkum).

Euridice. (Foto: Rachel Bakkum).

Het koor. (Foto: Rachel Bakkum).

De drie gekwelde zielen. (Foto: Rachel Bakkum).